СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. — Олифантъ, Па. Четверъ 6-го Новембра 1902. — Число 45.

Що чувати въ свѣтѣ.

Справа купна панамского каналу иде скоро впередъ. Ґенеральный прокураторъ Сп. Державъ, Наксъ, котрый ѣздивъ въ тôй справѣ до Франціи, предложивъ сими днями президентови Рузвелтови точне справозданє зô своеи місіи. Въ справозданю сказано, що француске товариство будовы каналу мае правосильну концесію и повне право вôдступити свое подприємство, кому лише забажае. Внесене адміністратора товариства на продажу каналу и всякихъ правъ до него Сп. Державамъ за 40 міліонôвъ долярôвъ, потвердивъ французкій апеляційный трибуналъ. Зôдси нема вже найменшихъ перепонъ противъ доведеня дѣла до кôнця.

Все залежить теперь вôдъ президента Рузвелта, котрый, якъ звѣсно, одержавъ вôдъ конґресу повновласть к рѣшаючій голосъ въ тôй справѣ. Наколи вôнъ скаже, що все гараздъ такъ, и торгъ буде скôнченый. Правительство выплатить француской компаніѣ 40 міліонôвъ и каналъ перейде на власнôсть Сп. Державъ. А супротивъ справозданя Накса, ся точка майже залагоджена. Ходить вже лише о переговоры зъ колюмбійскимъ правительствомъ, та ту пôде гладко. Недужа Колюмбія пристане на все, чого зажадае могуча Америка, почѣмъ приступлять до будовы.

Еміґраційный комісаръ, п. Сарджентъ, оголосивъ оногды рôчный рапортъ про сегорôчну еміґрацію. Зъ рапорту выходить, що минувшого фіскального року прийшло до Сп. Державъ 548 тысячь 743 еміґрантôвъ; зъ того 466 тыс. 369 мужеского, а 182 тыс. 374 женьского пола. Найбôльше було зъ Италіи, бо ажъ 178.375; опôсля зъ Австріи 171.898; зъ Росіи 107.347 еміґрантôвъ. Прочій припадають на иншій краѣ и народы.

Капіталістична праса донесла дня 29. м. м. зъ Шенандоа, Па. цѣкаву вѣсть, про котру нѣякъ не можь змовчати. Дословно звучить она такъ:

„Застрѣливъ страйкера и за те вôдзначили его! Комендантъ дивізіи народнои ґвардіи державы Пенсилвенія, ґенералъ мейоръ Майлеръ, вôдзначивъ рядового вояка, Дж. Водсворта, надѣлючи его ранґою пôдофіцира. Дж. Водсвортъ застрѣливъ страйкера, В. Доргема, пôдчасъ робôтничихъ заворушень коло Шенандоа, Па. и за се стрѣтила его така почесть. Полковникъ Ротледжь, зъ 8. полка пѣхоты, оголосивъ передъ фронтомъ полка о томъ вôдзначеню рядового“.

Ось и все, бôльше анѣ слова. Сухій фактъ, але вôнъ говорить такъ много, що ажь въ ухахъ лящить, кровь стинае ся въ жилахъ, а якесь незвѣстне чувство, сумъ чи жаль, каменемъ налягае на серце. Воякъ застрѣливъ страйкера и за те вôдзначили его. Чи-жь сей страйкеръ бувъ страшнымъ звѣромъ? жорстокимъ розбишакою? ворогомъ людства?? Нѣ, се бувъ майнеръ, робôтникъ, батько дѣтей, сучасный невôльникъ, жерело богатствъ Америки, слуга працѣ, котрый посмѣвъ домагати ся своихъ правъ. А не уживъ до сего насильства и розбою, не проливавъ крови, лише обмеживъ ся на наймирнѣйшихъ средствахъ, якй звѣсній въ боротьбѣ працѣ зъ капіталомъ. Злучивъ ся зъ тысячами такихъ самыхъ якъ вôнъ и застрайкувавъ. За те ему кулька въ лобъ, а его убійникови высока нагорода. Злишній ту всякій коментарѣ.

Иначе шило зъ мѣха выходить зъ сего ясный доказъ, що капіталістичне правительство Пенсилвеніи є найбôльшимъ ворогомъ робôтника. Выбране его голосами, одержуване его працею не лишь ненавидить его и шкодить, де може, але прилюдно, въ прямо безличный спосôбъ величае убійникôвъ, котрй втопили въ крови его змаганя до полѣпшеня своеи долѣ. Лють збирае чоловѣка и плакати хочесь.

На Филиппинахъ намножило ся послѣдными часами тôлько розбишакôвъ, що де нема вôйска, тамъ нѣхто не певный свого житя нѣ майна передъ ними. Ихъ ватаги скитають ся по всѣхъ усюдахъ, лучать ся иногдѣ въ сильній вôддѣли и деруть зô скôры мирныхъ жителѣвъ. Бували случаѣ, що середъ бѣлого дня нападали и грабили навѣть бôльшій оселѣ и мѣсточка. Найбôльше лиха дѣлають они въ провінціи Кевайтъ.

Щобы тому зарадити, скликавъ оногды ґубернаторъ Тафтъ 12 начальникôвъ сеи провінціи и поручивъ имъ взяти ся енерґічно до нищеня розбишацкихъ ватагъ. Начальники обѣцяли з'орґанізувати въ тôй цѣли горожаньску сторожу добровôльцѣвъ.

Дня 30 м. м. приѣхавъ до Манилѣ головный комендантъ постôйнои арміи Сп. Державъ, ґенералъ Майлсъ. Метою его поѣздки мае бути люстрація филиппиньскои арміи и доведене до кôнця вôйны зъ Морами.

Венезуельске и колюмбійске правительство взяли ся за руки, щобы сполучеными силами побороти ворохобникôвъ въ одной и другôй републицѣ. Першій кроки на томъ поли вповни повели ся. Правительственній вôйска окружили оногды коло Ріо Фрія проводиря венезуельскихъ ворохобникôвъ, ґен. Урібе-Урібе и на порохъ розбили его армію. Правительственне вôйско вôдбило при томъ 10 гарматъ, 2500 пушокъ и заполонило 500 люда. Мѣжь плѣнниками е такожь ґен. Кастільо и самъ проводиръ ворохобникôвъ, ґен. Урібе-Урібе. Въ борбѣ погибло зъ обохъ сторôнъ около 800 воякôвъ. Заполоненый ґен. Урібе-Урібе говорить, що коли правительство пристане на предложенй нимъ реформы, такъ вôнъ докаже сего, що друга сильна армія ворохобникôвъ, котра розтаборила ся коло Магдалины и Боливару, зложить оружє. Повстанцѣ пôдозрѣвають свого проводира о зраду.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Листопадъ		
6	Ч.	Ареты, Атаназія
7	П.	Маркіяна
8	С.	Димитрія вмуч.
9	Н.	21. по Сош. Нестора муч.
10	П.	† Параскевы м., Неопѣлъ
11	В.	Анастасіи
12	С.	Зиновія и Зиновіи

— **Найгарнѣйшу** женщину въ Калифорніи, акторку Маріонъ Нолянъ, застрѣливъ оногды на улици О' Фаррелъ въ Санъ Франсиско, Кал. стеноґрафъ Едвардъ Мерпотъ. Маріонъ Нолянъ була такъ гарною, що не мала собѣ рôвнѣ въ Калифорніи, а знатоки красы признали еи имя Венусъ калифорнійскои. — Едвардъ Мерпотъ залюбивъ ся у нѣй до безтямы, та акторка не хотѣла й чути о его любощахъ. Се довело молодця до розпуки. Оногды стрѣтивъ еѣ на улици и по разъ послѣдный запытавъ, чи хоче бути его женою? Акторка вôдповѣла, що нѣ, на що Мерпотъ вынявъ револьверъ и однымъ стрѣломъ перервавъ пасмо еи житя. Убійника увязнено.

— **Для** забудькôвъ выдумавъ оденъ зъ ґеневскихъ годинникарѣвъ приладъ, якій може вôддати имъ важній прислуги. Приладъ складае ся зъ будильника и фоноґрафу. Треба лише наговорити въ фоноґрафъ и накрутити будильникъ, а въ назначеной порѣ фоноґрафъ все пригадае. Робôтникъ иде примѣромъ до роботы и пригадуе собѣ, що вечеромъ мае написати важный листъ. Щобы не забути, бере приладъ и говорить до фоноґрафу: напиши листъ. Потомъ накручуе будильникъ на 9. годину въ вечеръ. По цѣлодневной роботѣ приходить домôвъ, ѣсть вечеру и хоче ити спати. Забувъ за листъ. О 9. год. приладъ починае кричати: Напиши листъ, Напиши листъ! Робôтникъ пригадуе собѣ тодѣ о листѣ и бере ся до писаня.

— **Небезпечный** хрунь, бо зъ рогомъ на рылѣ. Въ руской оселе Ріо Кляро, въ Паранѣ, народило ся поросятко зъ рогомъ на рылѣ. Властитель поросяти п. Бучекъ, якъ доносить „Gazeta polska w Brazylii“, прислалъ сей дивоглядъ въ спиритусѣ до куритибского музею. Щасте велике, що нашй „хрунѣ“ въ Галичинѣ и Сп. Державахъ родять ся ще бодай безъ рогôвъ на рылѣ — а то була бы вже крайна бѣда, якъ бы „она ще роги мала“ — каже пословиця.

— **Фальшивй** 10 доляровй банкноты вôдкрили власти въ скарбовôмъ департаментѣ. Пôзнати ихъ по томъ, що складають ся не зъ одного, але зъ двохъ паперцѣвъ, злѣпленыхъ зô собою, мѣжь якими находять ся шовковй ниточки. Якъ звѣсно у всѣхъ американьскихъ банкнотахъ е шовковй ниточки лише зъ тою рôжницею, що змѣшанй они зъ масою, зъ котрои робить ся папѣръ на грошѣ. Фальсифікаты мають дату 1901 року.

— **Безлѣчь** мышей появила ся въ деякихъ сторонахъ турчаньскои вармедѣ, на Угорщинѣ. Цѣлыми масами видно ихъ по поляхъ а люде безсильнй супротивъ нихъ. Овесъ, отаву и прочій рослины, якй лишили ся еще на пни, майже зовсѣмъ знищили.

— **Сильный** огонь выбухъ недавно въ Дорнѣ-Ватрѣ, купелевôй мѣсцевости коло Кімполюнґа, на Буковинѣ, и до половины замѣнивъ еи въ згарища. Жертвою огню упали найкрасшй будинки. Дорна-Ватра належить до дôбръ греко-орієнт. религійного фонду.

— Велике нещасте грозило дня 10. м. м. мѣстови Левочи, Спишскои стол., на Угорщинѣ. На розѣ Котутôвскои улицѣ повстала пожежа и дуже скоро почала ширитись и перекидати ся зъ мѣсця на мѣсце. При сильнôмъ вѣтрѣ и недостачи воды, здавало ся, що цѣле мѣсто пôде зъ дымомъ. На щасте кинуло ся до гашеня, що лише жило и по кôлькохъ годинахъ тяжкои працѣ удалось придусити пожежу. Згорѣло 10 камениць, въ самôмъ осередку мѣста. Причина огню не звѣсна.

— **Дуже** остру зиму вѣщують ученй. Кажуть, будьто бы надходяча зима мала бути найлютѣйшою и найстуденѣйшою изъ всѣхъ, якй люде затямили вôдъ 50 лѣтъ. Можна надѣяти ся великихъ морозôвъ снѣгôвъ и вѣтрôвъ по всѣй Европѣ. До сего треба ще запримѣтити, що деякй ученй доказують будьто-бы земля въ послѣдныхъ часахъ значно остудила ся, а именно черезъ те, що втратила богато свого питомого тепла, наслѣдкомъ вульканичныхъ выбухôвъ. Выпустила его у воздухъ. Зъ другои же стороны, той мѣлкій вульканичный попѣлъ, що розстеливъ ся у величезной высочинѣ понадъ землею, хочь лишь такъ тоненькою верствою, що голымъ окомъ го дѣ добачити, здержуе теплоту сонця. Такъ отже обѣ сѣ обставины мають вплинути на те, що ся зима буде дуже люта. Поживемъ побачимъ.

— **Про** рѣдкій случай арештованя цѣлого полка доносять угорскй часописи. Въ одной зъ касарень въ Будапештѣ, въ котрой стоить залогою перший полкъ краевои обороны, лучали ся вôдъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ крадѣжи такъ въ канцелярійныхъ якъ и въ касовыхъ убікаціяхъ. А що не можь имъ було конець положити, анѣ злочинцѣвъ зловити на крадѣжи, засудивъ полковникъ цѣлый полкъ на арештъ, званый по вôйсковому „касарнякомъ.“ Около 1000 люда не смѣе теперь выдалити ся поза муры касарнѣ.

— **Снѣги** упали послѣдными днями въ пôвнôчныхъ и середущихъ стейтахъ Сп. Державъ. Зъ Монтены, Минесоты, Дакоты, и Вісконзінъ надоспѣли вѣсти, що тамъ мѣсцями вже таки на добре починае ся зима. Въ Пенсилвеніи и Ню Йоркъ рôвножь тиснуть морозы и налѣтае снѣгъ. Зима...

— **Подорожникъ** Гарри Де Вінтъ, котрый вôдбувъ сухопутню подорожь зъ Ню Йорку до Парижа, черезъ Канаду, Аляску, шийку Берінґа, Камчатку и Сибіръ, повернувъ оногды до Ню Йорку. Подорожувавъ вôнъ въ той цѣли черезъ згаданй пустарѣ, абы дослѣдити, чи не дасть ся получити сибѣрійскй зелѣзницѣ зъ канадійскими, наслѣдкомъ чого могли бы люде ѣздити сухопутю зъ Америки до Европы. Выслѣдокъ подорожи буде оголошеный незабавомъ въ часописахъ.

— **Дѣло** божевôльного. 17-лѣтный Чарли Кролі, замешкалый на 2-ой евню въ въ Гомстедъ, Па. такъ довго думавъ надъ вынаходомъ, чи улѣпшенемъ зелѣзничихъ гальмъ, ажь збожеволѣвъ. Въ нападѣ божевôля вставъ оногды въ ночи зъ лôжка, принѣсъ зъ подвôря сокиру тай однымъ ударомъ въ голову убивъ свою матѣрь и 14-лѣтну сестру, а прочихъ 4. дѣточокъ, братôвъ и сестеръ, такъ порубавъ и покалѣчивъ, що всѣ догаряють въ шпиталь. По довершеню сего страшного злочину, удавъ ся божевôльный до спальнѣ своихъ старшихъ братôвъ, абы докôнчити дѣла. На щасте стогôнъ конаючихъ дѣтей збудивъ 20-лѣтного Джеймса, найстаршого брата убійника. Сей тихцемъ выскочивъ изъ лôжка и сховавъ ся въ найтемнѣйшій кутъ, а Чарли порубавъ лише подушку и покривало, де перше спавъ Джеймсъ. Вкорѣ одначе божевôльный догадавъ ся всего — заглянувъ брата за дверми и тодѣ розпочала ся мѣжь ними очайдушна борба. Облятый кервою и мôзкомъ матери та й дѣтей, зъ обкервавленою сокирою, кинувъ ся Чарли на брата, котрый зловивъ до рукъ крѣсло и почавъ боронити ся. По кôлька-мінутовôй метушни подарило ся ему такъ ударити божевôльного крѣсломъ, що той упавъ. Теперь обнявъ его сильно, придусивъ колѣнами и державъ такъ довго, доки молодшій братъ не прикликавъ поліцію, яка вôдставила нещасного до вязницѣ.

— **Середъ** лѣсôвъ Небраски, 4 милѣ за мѣстомъ Линколнъ, ограбило оногды трехъ замаскованыхъ мущинъ особовый поѣздъ зелѣзницѣ „Борлинґтонъ & Песифікъ.“ Розбишаки дѣлали все дуже розважно и пôсля добре обдуманого пляну. При помочи червонои лѣхтарнѣ задержали поѣздъ, почôмъ вскочило двохъ на льокомотиву и добувши револьверôвъ, приказали машиністѣ вôдчепити експресовый ваґонъ. Вôдъѣхавши кусень дороги, розбили динамітомъ зелѣзну касу, забрали зъ неи 50 тысячь долярôвъ, переважно въ золотѣ, и втекли. Третій стерѣгъ подорожныхъ.

Розбишаки були-бы ще лѣпше попасли ся, та експресовый урядникъ пôзнавъ на що заносить ся и значну суму папѣровыхъ грошей вспѣвъ сховати пôдъ лавкою. Подорожныхъ и зелѣзничу службу розбишаки лишили въ супокою. При вôдходѣ навѣть попращали ся зъ ними. Опôсля сѣли на два возы, запряженй въ добрй конй, и розъѣхали ся въ противнй стороны.

Зарядъ зелѣзницѣ Борлинґтонъ назначивъ 1000 долярôвъ нагороды за зловлене розбишакôвъ.

— **Коло** Скрентонъ, Па. переѣхавъ поспѣшный поѣздъ зелѣзницѣ „Ирі“ двѣ Арабки, котрй розносили и продавали по оселяхъ розличнй дробницѣ. Одну убила машина на мѣсци, а другу смертельно покалѣчила.

— **Одна** американьска компанія закупила въ Сідни, въ Австраліи 120 тысячь барановъ, по 18 центôвъ за штуку. Въ Австраліи нема пашѣ для худобы, наслѣдкомъ страшнои посухи и зôдси така низька цѣна. За цѣлого барана 18 центôвъ, а мы за 1 фунтъ платимо не о много менше.

— **Цѣкавый** протестъ противъ хапатнечѣ и „довгихъ рукъ“ цареславныхъ „подвыжниковъ“ въ Америцѣ помѣстивъ оденъ зъ галицкихъ лѣтератôвъ въ черновецкôй „Буковинѣ“. Протестъ звучить, якъ слѣдуе:

„Переглядаючи случайно 15 ч. кнуто-царо-право-славного „Свѣт-а“ зъ 2-го мая 1902, зустрѣнувъ я тамъ зъ немалымъ здивованемъ 2. частину мого переводу російскои леґенды про Наполеона, що выйшовъ с. р. осôбною брошурою в Коломыѣ. Решту переводу помѣщено мабуть въ 14. и 16. ч. тои часописи. Г. редакторъ-издатель священикъ В. І. Туркевичъ випечатавъ той переводъ не лишь безъ моеи волѣ, але ще й въ видѣ перекрученômъ на кацапскій ладъ — хиба лишь на доказъ що заповѣдь Божа (сема? Ред.) кацапскихъ редакторôвъ ничь не обходить, та що у нихъ и ошукувати можна, божь переводъ въ томъ видѣ, якъ його подавъ „Свѣтъ“ — не е вже мôй. На потвердженє послѣдного мого высказу най послужить сама назва „мого“ переводу въ „Свѣтѣ“: „Якъ Наполеондеръ свѣтъ воювалъ и самъ въ неволю попалъ“! Не маючи проти такôй „здѣлцѣ русскихъ“ зъ Бриджпорту нѣякого иншого средства, ограничую ся на протестѣ противъ такому літературному „ониществованію“, причôмъ замѣчу, що воно може послужити яко оденъ примѣръ бôльшои кацапскои етики“.

Ярославъ Весоловскій.

N 116

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода"
часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыжденя въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати газету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджистрованомъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете въ каждôмъ почтовôмъ урядѣ або въ аґента на експресовôмъ офисѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы єго адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаємо.

Хто хоче, щобы єго статя, допись и т. п. були надрукованѣ въ „Свободѣ" въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы єѣ достали найдальше въ попередну суботу.

УВАГИ.

Мировый судъ, котрый мае помирити углекопôвъ зъ властителями майнôвъ, радитъ вôдъ дня 31. м. м. въ Скрентонъ, Па. Перенѣс ся зъ Вашинґтону до Скрентонъ, Па. въ тôй цѣли, щобы якъ кажуть, въ самомъ осередку страйкового руху пересвѣдчити ся и провѣрити, якъ стоять рѣчи.

Члены суду придивляють ся роботѣ, ходять по до-окрестныхъ брехахъ, спускають ся до майнôвъ, переглядають компанийнѣ книги и на все звертають бачну увагу. Чи до самыхъ основъ бажають пôзнати причину лиха, щобы опôсля вырвати єѣ зъ корѣнемъ? Увидимо. Може-бы такъ здѣлали наколи-бы еще запрягъ ихъ на два-три дни до роботы въ майнахъ. Тамъ найли бы ся страху, надыхали дыму и пороху, намокли у водѣ, напрацювали горенько и пôзнали бы наглядно, що праця майнера, то тяженькій хрестъ. Тодѣ все присудили-бы на корысть робôтникôвъ. — Безъ того незнати.

Дня 29. жовтня святкували углекопы день Мѣчела въ честь свого проводиря и любимого борця за ихъ справу. Торжество було однымъ рѣшучимъ высказомъ величавои демонстрации. Изъ 160 тысячей майнерôвъ нѣ оденъ не пôшовъ до роботы. Всюда, де лише є копальнѣ твердого угля, роѣло ся вôдъ громадъ демонстрантôвъ, гомонѣли оклики въ честь сучасного ґенерала робôтничои арміи. Симъ еще разъ дали робôтники доказъ своеи солидарности на превеликую грижу капиталістôвъ.

——

Ажь теперь обчислено точно, що страйкъ запричинивъ около 210 міліонôвъ шкоды. Зъ того втратили компаніисты 100, робôтники 40, а фабриканты, торговельники, край и т. и. 70 міліонôвъ долярôвъ. Є се найбôльша шкода, яка лише звѣсна въ исторіи американьскихъ страйкôвъ.

Оголошене.

Вже друкуесь „КАЛЕНДАРЬ СОЮЗА" на рôкъ 1903. Просимо чимъ скорше прислати оголошеня и образки до календаря на адресу:

Rev. A. BONCHEWSKY
10 May Str.
ANSONIA, CONN.

Подаємо буквально слѣдующе, надѣслане до „Свободы"

Опровержене.

Въ газетѣ „Правда" въ ч. 24. появила ся допись зъ нашого мѣста пôдписана якимсь „репортеромъ" и въ тôй дописи кожде слово брехня и крутарство. Мы не можемо надивоватись, якъ може свята земля носити чоловѣка такъ безчесного, що потрафить пускати въ свѣтъ таку брехню. Понеже зовсѣмъ невинно нападає той чоловѣкъ на о. Стефановича зъ Питсбурґа, для того публично заявляемо, що:

1. есть то брехня выдумана, мовбы о. Стефановичь часто волочивъ ся и бунтувавъ людей;

2. Сей обридникъ, що брешe, буцѣмъ то о. Стефановичь бунтувавъ людей зôрвати звязь зъ рускою гр. кат. церквою, если потрафѣвъ таке лихе выдумати и пустити въ свѣтъ, то вôнъ є пôдлецъ остатный.

3. Злôстна брехня есть се, якобы о. Ст. через пôвъ року агітации, обѣцянокъ и рытя противъ о. Медвецкого выступавъ, або хоть одно слово сказавъ противъ о. Медвецкого. Противно, о. Медвецкій еще не знавъ ся зъ о. Стефановичомъ, а вже назвавъ его передъ однымъ нашимъ Русиномъ, радикаломъ. Чи то честно?

4. Брехнею безъ границь есть, що мы на розказъ о. Стефановича зробили братскій баль, бо о. Стефановичь анѣ не знавъ, коли мы на мітинґу урадили собѣ самѣ устроѣти баль.

5. Брехнею есть, що Русинъ Гирила есть нашимъ парафіяниномъ, бо до нашого братства не належавъ анѣ до парафіи, але зъ нами повно потомъ буде тримати и брехня есть то, що братъ Гирила бувъ на якомъ небудь мітинґу нашомъ и говоривъ такъ, якъ ему въ уста вложивъ брехливый и пôдлый репортеръ.

Въ конци заявляемо, що та допись написана хитро въ той цѣли, щобы пôдло напасти на о. Стефановича такъ бодай намъ выдае ся.

Заявляемо дальше, що еще передъ двома роками мы думали о заложеню рускои парохіи. Ту гадку пôддали намъ самѣ угорскѣ Русины замешкалѣ въ Микиспортъ. Єще тогды бувъ парохомъ на Дукенъ о. Ант. Мглей. Въ тôй цѣли мы высылали двохъ нашихъ братôвъ до о. Стефановича на пораду. О. Стефановичь пôдмовили насъ. Коли мы увидѣли, що самѣ Угорцане межи собою гризуть ся и процесують ся, а насъ за ничь не мають, та ще высмѣвають ся, мы постановили заложити собѣ свою руску парохію, щобысьмо були добрыми сынами для нашои бѣдной Руси. Мы попросили о. Стефановича, щобы намъ допомôгъ а о. Стеф. не вôдмовивъ намъ помочи, не жалуе труду, тратитъ свôй часъ, щобъ лишь зôбрати насъ до купы. Такъ мае ся рѣчь. Зъ того можуть чеснѣ Русины пôзнати, яку пôдлу брехню ширить москвофульскій репортеръ. О. Медвецкій старае ся баламутити народъ, щобы неслухали о. Стефановича и каже, що о. Стефановичь бизнесиста. На то говоримъ такъ. Недавно тому вмеръ нашъ оденъ братъ, нашъ Русинъ Иванъ Вайда. Понеже бувъ що ино 6 днѣвъ зъ краю, зôбралисьмо межи собою на похоронъ и выслали нашихъ братôвъ Михаила Лесняка, Алексу Русинка и Петра Лесняка до о. Медвецкого, щобы згодити похоронъ. Нашѣ братя офѣровали о. Медвецкому 12 долярôвъ, а о. Медвецкій зажадавъ 18 дол. На просьбу нашихъ братôвъ, щобы принявъ, бо небôщикъ не лишивъ нѣчь, вôдповѣвъ о. Медвецкій, що єго тѣло не таке якъ помершого. Чому не таке? Може въ Васъ инша душа такожь? Вконци радимо п. репортерови прійти до насъ и переконати ся, але най возьме собѣ другѣ ноги, бо тыхъ не завлече до дому.

Въ имени всѣхъ Русинôвъ, живучихъ въ Микиспортѣ, Па.

Микиспортъ, Па. 24. октобра 1902 р.

П. Фрицко, председатель; Лука А. Симъ, письмоводитель Бр. св. Кир. и Мет.; Михайло Палко, А. Русенко, Стефанъ Матурканичь, М. Г., секр. Бр. св. І. Хр.

За рôдный край.

(Дальше).

Въ польскôмъ обозѣ було всьо спокôйно. Лише тутъ и тамъ видно було порозставлюванѣ кôннѣ пікеты. Драґоны, дрѣмаючи на своихъ коняхъ анѣ не сподѣвались надходячои борбы. Лишь оденъ изъ нихъ, котрый перезздивъ найблизше лѣска, мабуть почувъ шелестъ ломаного перевѣдчиками хворосту, бо уважно приглядавъ ся и наслуховавъ, чи не почуе ще що бôльше пôдозрѣлого. Але гай стоявъ тихій зô своими берѣзками та буками, немовбы и живои душѣ въ нѣмъ не було. „Певно яка звѣрка", подумавъ собѣ занепокоеный жовнѣръ та спокôйно поѣхавъ дальше.

Самъ обозъ драґуньского полку бувъ розмѣщеный на невысокôмъ горбку, безъ жадного обварованя. Вôнъ мавъ за задачу, такъ само якъ Ничаевѣ козаки, переловлювати и недопускати утѣкачѣвъ, котрѣ хотѣли бы дôстати ся до Хмельницкого. Тому безнастанно розѣзджали патрулѣ въ гору и въ низъ по Днѣпрѣ и горе було тому, кого захопили на своѣй дорозѣ. Они мали короткій розказъ вôдъ Яремы, усѣхъ пôйманыхъ вѣшати. Безъ суду, безъ переслуханя тягли зловленого пôдъ шибеницю и въ той спосôбъ вымордували богато невинного народу. Пôдчасъ, коли Ничай крôзь пальцѣ дививъ ся на утѣкаючихъ и тôлько що погрожувавъ, драґуньскій полковникъ, усею силою збыткувавъ ся надъ безборонными народомъ.

У тôмъ драґоньскôмъ полку служила сама дрôбна шляхта, — хлопы мôцнѣ и рослѣ гей дубы.— Знавъ вражій Ярема добирати собѣ людей.

* * *

Недовго козаки вôдпочивали, хиба тôлько. що пообзирали свою зброю та коней. Цѣлый полкъ тихонько выѣхавъ зъ яруги, розставивъ ся въ два ряды великимъ колесомъ и обережно пôдъѣхавъ на самъ край лѣска. Та ще перша козакъ не показавъ ся на степу, коли вже той самый драґунъ, що передтымъ наслуховавъ, выйнявъ зъ за пояса пистоль и выстрѣливъ въ гору на алярмъ. Але вже було за пôзно. Мовь вѣтеръ несеть ся по полю та кидае на всѣ стороны сухимъ листемъ, оттакъ козацкѣ конѣ вѣтромъ гнались до польского обозу, рвучи копытами землю пôдъ собою. На самôмъ передѣ на воронôмъ кони, якъ вихоръ летѣвъ отаманъ зъ острою шаблею въ руцѣ. За нимъ, якъ стадо хищныхъ орлôвъ, гнали козаки, опустивши довгѣ списы до половины кôньскои головы. Несподѣваными нападомъ наляканѣ Поляки, вылетѣли зъ шатеръ, на пôвъ убранѣ, захопляючи изъ собою найконечнѣйше оружіе. Хотяй не було часу порядкуватись, але що справнѣ були жовняры, скоро поставали лавою противъ надбѣгаючихъ. И хоть якъ сильный и нечаянный бувъ ударъ, не змогли козаки вôдъ разу прорвати желѣзного драгуньского ланцуха. Бôльше сотнѣ драґунôвъ та ихъ коней упало пôдъ списами, але й не оденъ козакъ застромивъ ся на драґуньску лянцу. Теперь доперва розпочала ся страшна бôйка, де хлопъ зъ хлопомъ стававъ до очей,— де не списа анѣ рушниця, але нôжь, пистоль и шабля головну робили роботу. Зацвенькали шаблѣ о шаблѣ, нôжь о нôжь — тутъ и тамъ зрѣдка давъ ся чути короткій гукъ пистоля. Тутъ вже не було команды; кождый чоловѣкъ боровъ ся на власну руку; — боронивъ свого житя, а другому хотѣвъ его выдерти. Не обôйшлось тутъ и безъ комічныхъ сценъ. Бо тѣ давнѣ люде такѣ були запеки, що въ найбôльшôмъ небеспеченьствѣ еще жартовали, кпили взаимно изъ себе. — Мѣжь козаками вызначавъ ся великою силою козакъ Медвѣдь. Мавъ вôнъ довженну и тяжку шаблюку и тою косивъ ляцкѣ головы немовь маковки. Въ право и въ лѣво коло него падали трупы, а вôнъ еще и приговорювавъ: „Дивѣть ся", каже „вражѣ Ляхи цянѣ, на ногахъ встояти не можуть"!

Побачили того велитня скоро драґуны, а що знали его силу еще зъ княжого двора, на з'устрѣчь ему кинулось зъ десять мужа, котрѣ зô всѣхъ сторôнъ обскочили его, якъ стая бѣшенои собачнѣ. Але недармо мавъ вôнъ славу доброго борця. Въ одной хвили положивъ трупомъ першого, якій му пôдъ руку навинувъ ся, вôдтакъ стягнувъ поводами коня, що той ажь дуба ставъ, и зъ такимъ розмахомъ разомъ зъ конемъ звaливъ ся на Ляхôвъ, що тѣ на всѣ стороны передъ нимъ розкочили ся. Та проте булобъ се Медведеви не увôйшло на сухо, бо вже оденъ Ляшокъ надбѣгъ зъ заду и замахнувъ ся въ самый каркъ козака, коли въ ту саму хвилю прискочивъ Довбня и рукоятею вôдъ шаблѣ зъ цѣлои силы вдаривъ Полячка, що тому ажь мозокъ выскочивъ. Такъ бебехнувъ изъ коня безвладно, якъ мѣшокъ зъ мукою. Але драґонôвъ чимъ разъ бôльше прибувало на те мѣсце. Бувъ мѣжь Ляхами великій силачь. шляхтичь Ксавери Крупа. Той, видячи, що кôльканайцять жовнярѣвъ не може дати рады двомъ козакамъ, стиснувъ коня та зъ великимъ крикомъ надлетѣвъ на помôчь. На дорозѣ станувъ му Довбня и хотѣвъ его з'упинити, такъ шляхтюра не довго забавивъ ся изъ нимъ. Кôлька разъ цвенькнули мечѣ, и наразъ зойкнули козаки, бо побачили свого любого друга якъ звaливъ ся изъ коня мовь пôдтятый дубъ. — Таки лиха птиця вывирокувала ему смерть. — Зъ усѣхъ сторôнъ теперь надбѣгали козаки, щобъ помочи Медведеви и пômстити ся за смерть товариша, котрый своими оповѣданями звеселивъ не одинъ вечѣръ, не одно козацке зборище. — Мѣжь тымъ два силачѣ, рускій Медвѣдь и польскій Крупа сцѣпили ся зъ собою. Другѣ Поляки били ся зъ настигнувшими козаками, а тыхъ двохъ стояли противъ себе, нѣбы два великаны изъ давныхъ, давныхъ часôвъ. Почали рубатись шаблями. Не такъ скоро у ковальскôй кузни бють хлопцѣ молотомъ о ковало, якъ тѣ два великаны стукали своими довженными мечами. Лыскавкою мигтѣла противъ сходячого сонця ясна сталь, широко й далеко мимо боевого гамору було чути ихъ удары та ще бôльше ихъ боевѣ оклики та жарты.

Медвѣдь кепкувавъ собѣ изъ грубого Ляха, примовляючи „Ади Ляше якій сытый угодував'есь ся. Не будуть круки и вороны нарѣкати на твое стерво"! Полякъ знову доґоворювавъ Медведеви: „Пожди хаме, покажу я тобѣ, що шабля то не цѣпъ, то не вилы до гною"!

Але й на се не мовчавъ козакъ, а ругавъ ся, що на Ляхôвъ шкода желѣза, що ихъ якъ псôвъ належалобъ побити бучками та колами. Оттакъ они розмовляли и бились завзято, не могучи оденъ другому нѣчого вдѣяти. Але вытревала руска вдача поволи показала свою перевагу надъ паньсковь коротковь силовъ. Тяжкій, череватый Ляхъ почавъ сопѣти, лице его зъ натуги ажь посинѣло, мѣжь тымъ Медвѣдь молотивъ шаблею, справдѣ гей цѣпомъ Ляха. Чимъ разъ слабше вôдбивавъ Панъ Крупа удары козака, ажь вкôнци коли оденъ ударъ вже й не годенъ бувъ вôдбити и наглядно побачивъ неминучу смерть передъ собою, метнувъ ся скоро конемъ въ бôкъ и пустивъ ся на втѣкача. А Медвѣдь за нимъ та кричить на все горло: „Гей, братцѣ, ловѣть польского заяця! Паноньку, паноньку! пожди, диви щось загубивъ. Свôй гоноръ, свôй гербъ шляхецкій." Шляхтичь мавъ лѣпшого коня чимъ Медвѣдь, та мôгъ утечи, але скоро почувъ наругу козака, побоявъ ся великого сорому передъ своими, з'упинивъ коня, повернувъ ся д' козакови та зô скаженою злôстею напавъ вдруге на него. Але й кôлька хвиль не тревало, два три разы зложились, коли Медвѣдь зô страшенною силою вôдбивъ ударъ шляхоцкои шаблѣ та такъ по руски заѣхавъ панка через голову, що цѣла голова розкочила ся, немовбы хто гарбузъ на двое ножемъ розрѣзавъ. А Медвѣдь не гаявъ ся довго, лишь назадъ повернувъ у бôй.

Мѣжь тымъ Ничай, стоячи поручь зъ Максимомъ та вѣрнымъ чурою Марійкою, въ самôй серединѣ обозу чинивъ спустошене. Звинный и сильный якъ тигръ, ледви зложивъ ся, уже покладавъ трупомъ чоловѣка. Зъ другого боку Максимъ тежь бивъ ся завзято, хотяй що правда, бôльше вôнъ стерѣгъ Марійки, чимъ бувъ жадный ляцкои крови. Марійка не послухала и теперь доброи рады, щобъ не мѣшалась до бою, щобъ лишилась въ лѣску — сказала, що коли она чура, то мусить ити зъ паномъ своимъ. — Ничай шукавъ за полковникомъ драґонôвъ. Вôнъ доконче хотѣвъ змѣритись изъ нимъ, бо знавъ, що той Ляхъ мавъ широку славу у свѣтѣ задля своеи вôдваги и зручности. На цѣлôмъ дворѣ Вишневецкого его славили яко найлѣпшого жовнѣра и рубаку. Якійсь часъ шукавъ его, ажь увидѣвъ, якъ вôнъ зъ купкою дружины кидавъ ся тамъ, де було найгустѣйше. И бачивъ вôнъ, якъ за приходомъ польского вожда сейчасъ малѣло козакôвъ а Ляхи брали тамъ перевагу. Скочивъ же нашь Ничай немовъ грôмъ противъ Ляха, а и той, скоро дôглянувъ, хто бѣжить, зъ усеи моци повернувъ конемъ. Колижь дружина польска почала зъ нимъ бѣчи, вôнъ з'упинивъ ихъ рукою мовлячи до Ничая: „Неправда, намъ кумôвъ не потрѣбно, мы поговоримо зъ собою въ чотыри очи."

Ничай й собѣ казавъ пристати Максимови и Марійцѣ и выѣхавъ на герць самъ одинъ. И якъ тамъ два силачѣ, такъ тутъ два найславнѣйшѣ рицарѣ стали противъ себе — змѣритись зъ собою. Оба були одного зросту и вѣку, оба вславили ся своею вôдвагою въ тысячныхъ битвахъ та войнахъ. На якійсь часъ притихла битва на цѣлôй линіѣ, обыдва полки якъ прикованѣ дивились на бôй своихъ славныхъ ватажкôвъ.

Посыпались искры вже вôдъ першого зложеня двохъ отаманôвъ. Всюды ударъ стрѣчавъ вже приготованый вôдбôй, но въ той самôй хвили вже беречись треба було вôдъ несподѣваного штиху противника, И конѣ були не абы якѣ. Безъ поводôвъ, а пôдъ натискомъ колѣна чи пяты вже розумѣли, куды имъ ся повернути.

И бились вни преславно; то прискочать до себе, здаеть ся, оттутъ уже одному и конець, такъ де тамъ,— живѣ й цѣлѣ останутъ; — то звертять ся кôньми на мѣсци, колесомъ около себе ходять. Оттутъ розмахне ся оденъ, здаеть ся, перерубае другого на половину, ажь дивишь ся, а той въ одну мить пôдъ конемъ и зъ пôдъ коня шаблею старaесь досягнути другого. Довго здавалась борба нерѣшеною. Такъ оденъ якъ другій здававъ ся рôвно сильный, звинный та зручный.

Уконець таки вдалось Ничаеви наскочити близько до Ляшка. Заставивъ ся шаблею, пôд'ѣхавъ до самого него, тай обома руками вхопивъ его въ обôймы, Обыдва покидали шаблѣ, теперь имъ непотрѣбнѣ, а вхопились за ножѣ. Оденъ другому старавъ ся перегнути руку изъ ножемъ, а другою завдати смертельный ударъ. Хотяй Полякъ чималый бувъ силачь, вôдразу зрозумѣвъ, що не переможе козака. Длятого хотѣвъ вырвати ся зъ обôймôвъ, можебы штукою уратувавъ житe. Та мовь зелѣзными клѣщами державъ его Ничай. Вскорѣ выкрутивъ му руку изъ ножемъ по за плечѣ. Потôмъ вже довго й не потревало, якъ Василь зъ цѣлою силою встромивъ довгій турецкій кинджалъ въ саме серце противника Той розложивъ руки на вхрестъ та комôть головою упавъ изъ коня на землю.

Закричали въ одинъ голосъ усѣ Поляки, а оденъ зъ нихъ выймивъ пистоля та пацѣливъ ся на Ничая. Та не мавъ часу опустити на кремѣнь курка, коли мѣжь нимъ а Ничаемъ появилась Марійка. Она заввaжала направлене дуло пистоля и тѣломъ своимъ заслонила милого. Впавъ выстрѣлъ и немовь пôдкошена квѣтка нагнулась изъ сѣдла дѣвчина. Куля влучила ей въ груди. Надбѣгъ Максимъ, подавъ ся идъ нѣй Ничай. Притримали та вывезли зъ побоевища на широкій степъ. Кôлькасотъ крокôвъ вôдъ обозу, зложили ей непритомну, цѣлу обôляну кровію. Якъ не старались затамувати ей, всьо було задармо. Кровь струями розлевалась по одежи зъ кождымъ вôддыхомъ дѣвчины. личко ставало що разъ блѣдѣйше, що разъ зимнѣйше. По хвильцѣ отворила очи, а побачивши побôчь себе Ничая сказала: „Василю мôй! я такъ тебе любила и люблю, Богъ оденъ знае. Та видно, не судилось намъ жити въ парѣ. Я вмираю..., не забудь на мене... та памятай..., що у той остатнôй хвили... я прошу тя...: цѣле жите твое най буде въ борбѣ за рôдный край!!!. Здôймила свои руки идъ нему, обôйняла го за шию и уста ихъ злучились у першôмъ и послѣднôмъ поцѣлую на сѣй земли. Коли Ничай цѣлувавъ ей, почувъ легеньке зôтхнене, почувъ, що она вже не вôддыхае.

Споглянувъ и побачивъ передъ собою вже лишь трупа любои, коханои дѣвчины.

Н. Струтиньскій.

(Конецъ буде.)

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — Д. Д. ПИРЧЪ, Box 355, Olyphant, Pa.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря.............С. Ядловскій NEW YORK, CITY.
Заст. касіера..................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ................Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ.............Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь...........McKeesport, Pr.
Андрей Доботь...........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ...............Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбалъ, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Пôдгорецкій, box 31. Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 102 Morris Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Вступайте до „Союза“.

Каждый членъ платити на мѣсяць только **70** центôвъ, нѣ больше, нѣ менше.

За то достанете **600** доляровъ посмертного, а 300 дол. за жену и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центôвъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центôвъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте ваші дѣти до „Союза“. Дѣти можна записувати лишь такй, котрй маютъ одепъ рôкъ житя, або бôльше. За дѣти треба платити 25 центôвъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко бôльше якъ въ котрôй небудь асекураціи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрй выступаютъ противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Теодозій Лабовскій, орґанізаторъ »Р. Н. Союза«, мае право орґанізувати новй братства, записувати новыхъ членôвъ, такъ старшихъ якъ и дѣтей до »Союза«, поясняти статуты, словомъ старати ся о приеднане якъ найбôльше членôвъ для »Союза«.

Въ мѣсяцю Октобру с. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

Мѣсцевый Рускій Народный Союзъ въ Elizabeth, N. J. ч. 65.

Ґочь Демко
Свѣтичь Михайло
Явилякъ Василь
Пецъ Михайло
Билиця Вартоломей
Зызакъ Онуфрей
Процикъ Михайло
Романъ Грицъ
Личатинъ Михайло
Лейцусь Иванъ
Ленкій Грицъ
Дячикъ Текля
„ Стефанъ
„ Александеръ
„ Евстахъ

Ч. 48. Домбровскій Михайло
Пептна Тома
Гучко Кость
„ Михайло
Завискій Стефанъ
Русинко Василь
Лявко Василь
Прущъ Кость
Ґрацонь Василь
Шудґушь Микола
Лабякъ Василь
Войтовичъ Иванъ
Стенко Иванъ
Павукъ Иванъ
Трояновскій Микола
Байко Иванъ
Майковичъ Михайло
Урбанъ Иванъ
„ Юрко
Хомчикъ Грицъ
Скальскій Антôнъ
Коцюба Семенъ
Грицко Олекса
Дзяма Микола

Ч. 55. Худикъ Петро
Головчакъ Грицъ
Турчикъ Иванъ
Крайнякъ Авксентій
Юринько Михайло
Карчиньскій Федоръ
Баландовшь Петро
Спанко Иванъ
Джура Никифоръ
Щалиньскій Кость
Салей Петро
Склярскій Стефанъ
Шимочко Филимонъ
Сущикъ Кирило
Шибскій Вартоломей
Мизѣкъ Василь
Дзвидрохъ Несторъ
Станьчакъ Гнатъ
Бадаракъ Стефанъ
Грицканичъ Кирило
Станьчакъ Гнатъ

Ч. 30. Пѣтухъ Фецько
Швастъ Тимко
Поливка Трохимъ
Гдовякъ Митро
Недбальскій Йосифъ
Сенько Иванъ
Братко Михайло
Палиця Михайло
Кравець Иванъ
Турнакъ Иванъ
Воробель Дорофтей
Пѣтухъ Иванъ
Сивикъ Микола
Мурайко Фесько
Пехъ Адамъ, дѣтина
Ролякъ Стефанъ „
Михайло „
Поливка Юлька „

Ч. 33. Татаръ Михайло
Хорватъ Павло
Драбикъ Михайло
Процанинъ Михайло
Ванѣпьскій Петро
Филь Илько
Ксенякъ Йосифъ
Хвастякъ Лука
Коваль Андрѣй
Бучина Михайло
Шишка Петро
Качмарь Василь
Коваль Иванъ
Шиманьскій Михайло
Ґайда Алексій
Ходанъ Петро
Лучаньскій Михайло
Янопко Грицъ.

(Дальше буде)

Рôчный мітинґъ братства Усп. Пр. Богор. въ Нортгемптонъ, Па. вôдбувъ ся 26. октобра 1902 р., на котрôмъ приступило 15 новыхъ членôвъ до братства и до Союза и выбрано слѣдуючихъ урядникôвъ:

Николай Кравчишинъ предсѣдатель,
Стефанъ Цапъ мѣстопредсѣдатель,
Михаилъ Петрикъ секретарь братства,
Михаилъ Лукачовскій заст. секретаря,
Гавріилъ Онуцакъ секретарь Союза,
Николай Мицьо касіеръ,
Йосифъ Петрикъ заст. касіера,
Йосифъ Іеренда контрольна комисія,
Михаилъ Чепелякъ „ „
Николай Стеранка и Николай Трояновскій дозорцѣ хорыхъ на Нюпортъ,
Михаилъ Миклюшинъ дозорця хорыхъ въ Гокендакви,
Йосифъ Чапута капітанъ,
Йосифъ Буза заставникъ,
Николай Олекса ґазда
Иванъ Войтановскій посланець.

Выбрано 12 радныхъ, котрй маютъ радити въ справахъ братства, а именно: Мих. Ґвізда, Пет. Вахпа, Мих. Вархолъ, Мих. Мызякъ, Ив. Фецко, Ив. Карафа. Ст. Ксенякъ, Анд. Коваль, Анд. Крепцелякъ, Ант. Лукачь Ив. Кимакъ, Вас. Катерчакъ.

Мих. Дода бувшій секр бр.

На увязненыхъ страйкерôвъ рускихъ зъ Олифанту жертвовали.

Тома Ахтимійчукъ	50
Дамянъ Старчецкій	50
Юлінъ Мацикъ	50
А. Сенѣвъ	50
М. Микитка	50
А. Гречукъ	1.00
И. Васенъ	50
Вже квітована сума	150.43
Разомъ	$154.43

Дописи.

44. ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Зъ львôвського університета.

Рускй студенты, котрй тамтого року выступили були зъ львôвського університета, ухвалили, якъ звѣстно, на сей рôкъ вернутись туда назадъ, абы на мѣсци вести боротьбу о права рускои мовы на університетѣ.

Сего мѣсяця зачинаесь по університетахъ шкôльный рôкъ, котрый отвирае ректоръ університета святомъ, т. зв. инавґураціею. Отже рускй студенты, зôбранй на вѣчу 10 с. м. ухвалили выслати до ректора університета проф. Охеновського делеґатôвъ зъ домаганемъ, щобы 12. с. м. на инавґураційпôмъ святѣ выголосивъ частину своеи промовы по руски, або бодай въ своѣй польськôй промовѣ зазначивъ, що вважае львôвскій університетъ утраквістичнымъ, т. е. польсько рускимъ. Коли-бъ ректоръ не хотѣвъ вволити сего донесеня, то студенты постановили не брати участи въ инавґураційпôмъ святѣ.

Ректоръ домаганя делеґатôвъ дѣйстно не сповнивъ, заявляючи, що вважае львôвскій університетъ польськимъ. Делеґаты вôдповѣли, що вôдъ сеи заявы будуть залежати дальшй кроки руського студентства.

Університетськй власти побояли ся сеи заявы и окружили університетъ пôдчасъ инавґураціи поліціею, а на саму инавґурацію пускали лишь за білєтомъ, котрыхъ не удѣлювано тымъ, хто попросивъ о пихъ по руськи. Польськй студенты прійшли на инавґурацію узброенй вôдъ палицъ до револьверôвъ. Сподѣвали ся бôйки, арештованъ, а тымчасомъ рускй студенты зробили имъ несподѣванку и вôдповѣдно до вѣчевои ухвалы на инавґурацію не прійшли...

Отже вже зачало ся... Конфліктъ межи університетськими властями а рускими студентами не минучій. Якъ вôнъ выпаде, покажеть ся въ найблизшôй будучности...

14. Жовтня р. 1902. М. Л.

Революційна Росія.

Въ Росіи варить ся и кипить. Революційнй партіи зростаютъ зъ кождымъ днемъ въ силу, приеднують собѣ мѣжь народомъ щоразъ бôльше прихильникôвъ, стрѣляютъ у царськихъ посѣпакъ — мінистрôвъ та ґубернаторôвъ, на мѣсце одного повѣшеного товариша стае до роботы 10 новыхъ, а царь и урядники дрожать зô страху, казять ся зô злости, замыкаютъ, вѣшаютъ, и стрѣляютъ, кого попаде, и все таки непевнй, чи доживуть до завтра...

Хто жь тй люде, що задаютъ смертнй удары такôй силѣ, яку творить царь зъ урядниками й войськомъ?

Се російськй революційнй партіи, се російськй соціялісты, що, не пытаючи, що имъ за ихъ роботу може завтра повиснути прійдеть ся, готовлять російскій народъ до боротьбы за свободу. Богато рôжныхъ народôвъ стогне пôдъ ярмомъ російського царя и богато въ Росіи тыхъ революційныхъ партій, — у кождого народа своя, а то й кôлька. Рôжными дорогами вони йдуть: однй убиваютъ царськихъ посѣпакъ; другй орґанізують робôтникôвъ по мѣстахъ, щобы страйками добивали ся лѣпшои платы, а уличными демонстраціями політичнои свободы; третй йдуть на села и пôднимаютъ народъ противъ панôвъ — але у всѣхъ тыхъ партій однакова мета: освободити робучій народъ вôдъ царського и панського ярма! Тай сила у тыхъ партій не-абы-яка! Ихъ замыкаютъ, стрѣляютъ, вѣшаютъ, а вони все таки живй и сильнй. Поодинокй люде гинуть, але въ ряды партій вступаютъ новй люде и партіи безсмертнй!

Мѣжь нашими братами Украинцями роблять теперь революційну роботу три партіи: 1) революційна украинська партія (»Р. У. П.«); 2) соціяльно-демократична украинська партія (С. Д. У. П.«); 3) украинська партія. Всѣ вони въ дечѣмъ рôжнять ся мѣжь собою и тому поки-що не злучили ся еще въ одну партію, але всѣ вони хотять освободити украинській (руській) робучій народъ вôдъ його гнобителѣвъ и довести до того, абы всю руську землю зъеднати въ одну могучу, політично независиму краину, зъ соціялістичнымъ суспôльнымъ устроемъ, въ котрôй не було бы нѣ хлопа нѣ пана, лише свобôднй щасливй люде. Щобы приеднати украинській робучій народъ до своихъ думокъ, выдаютъ тй партіи за границею книжочки, котрй потôмъ перевозять тайно до Росіи и розкидуютъ межи народомъ, а революційна украинська партія выдае въ Черновцяхъ на Буковинѣ свою ґазету »Гасло«. Селянськй бунты въ полтавськôй, харкôвськôй и довколичныхъ ґуберніяхъ весною сего року були выкликанй такими книжочками и аґітаціею украинськои революційнои партіи. Очевидно, добре було бы, абы тй три партіи злучили ся въ одну, бо тодѣ могли бы зъ бôльшою силою бити въ ворогôвъ украинського робучого народа. Та швидше чи пôзнѣйше така злука мабуть настане.

Въ російськôй Польщи працюе мѣжь робучимъ народомъ польська партія соціялістична (»P. P. S.«). Є тамъ ще й иньшй революційнй партіи, але сеся найсильнѣйша. Вона хорошо зъорґанізована, выдае таки въ Росіи тайно свою ґазету »Robotnik«, за редакціею и друкарнею котрои даромъ розщибаеть ся російська поліція, а въ Лондонѣ выдае та партія наукову соціялістичну ґазету »Przedświt«. Якъ рускй соціялісты для рускои, такъ польськй для польскои землѣ хотять здобути політичну независимôсть и справедливй порядки.

Въ Росіи живе величезне число робôтникôвъ-жидôвъ, котрымъ ще горше живеть ся, якъ робôтникамъ иньшихъ народностій, бо ихъ давлять не лишь тому, що вони робôтники, але ще й тому, що вони жиды. Такихъ жидôвскихъ робôтникôвъ жіе найбôльше въ польськихъ и литовськихъ земляхъ и тамъ заложили вони собѣ соціялістичну партію, котру назвали Бундомъ (Bund), т. е. спôлкою жидôвськихъ робôтникôвъ. Бундъ — се сильно зъорґанізована партія. Мае вона дуже богато свѣдомыхъ членôвъ и выдае въ Росіи и заграницею богато поучаючихъ брошуръ и ґазетъ по російськи и на жидôвськôмъ жарґонѣ, абы ихъ могли читати и тй робôтники, котрй не вмѣютъ нѣ якъ читати, лишь по жидôвськи.

Въ краю Литвѣ ширить революційнй думки литовська соціяльно-демократична партія.

Надъ берегомъ Балтійського моря въ Росіи живе невеликій народець Латышѣ. Робучій латышській народъ будять зô сну и ведуть до лучшого житя латышськй соціяльнй демократы прибалтійськои краины.

Оттакъ перейшли мы революційнй партіи не державныхъ народôвъ Росіи, т. е. такихъ, що не маютъ своеи державы и мусять пôдлягати чужому, російському цареви. А теперь перейдемо революційнй партіи мѣжь самымъ російськôмъ народомъ, котрого катуе вправдѣ свôй царь, але вôдъ того катованя не лекше нѣ трохи.

Мѣжь російскимъ народомъ есть богато революційныхъ партій и ґрупъ, та найбôльшій и найвызначнѣйшій зъ нихъ, се партія соціялістôвъ-революціонерôвъ и три соціяльно демократичнй ґрупы: партія „Искры“ и „Зари“, партія „Рабочого Дѣла“ и орґанізація „Жизнь.“

Соціялісты-революціонеры се партія, котра продовжае ту роботу, яку въ 70 ыхъ и 80 ыхъ рокахъ минувшого столѣтя робила партія „Народнои Волѣ“ „Народна Воля“ була дуже сильна орґанізація, котра готовила робучій народъ до боротьбы зъ царемъ и його посѣпаками, а щобы налякати ворога, убивала царскихъ посѣпакъ одного за другимъ, якъ скаженыхъ псôвъ. Нарештѣ 1. марта 1881 р. убили члены „Народнои Волѣ посѣпаку надъ посѣпаками, царя Олександра II. То бувъ часъ найбôльшого розцвѣту „Народнои Волѣ,“ а вôдъ теперь зачавъ ся еи упадокъ. Найлучшй Народовольцѣ пошли на шибеницѣ, розпочатого дѣла не було кому вести далѣ вмѣлою рукою, и „Народна воля“ поволи згинула. Але за ту саму роботу, що вона робила, за убиванє царськихъ посѣпакъ принялась недавно партія соціялістôвъ - революціонерôвъ. И отъ 1901 р. застрѣливъ студентъ Карповичь міністра Боґолепова, за що пôшовъ на кôльканайцять лѣтъ до Шліссельбурськои тюрмы, а сего року застрѣливъ міністра Сіпяґіна студентъ Балмашевъ, за що повисъ. Недавно зновъ стрѣлявъ якійсь незнаный по имени чоловѣкъ до харкôвського ґубернатора Оболенского, котрый тяжко мучить селянъ и каже ихъ сѣчи рôзками, але схибивъ. Для стрѣляня царськихъ посѣпакъ, а той самого царя заложила партія соціялістôвъ-революціонерôвъ изъ своихъ членôвъ „Боеву орґанізацію,“ до котрои належали Балмашевъ и той незнаный, що стрѣлявъ до Оболенского. – Партія соціялістôвъ-революціонерôвъ выдае ґазету: „Революційная Росія.“

Соціяльно-демократична партія „Искры“ и „Зари“ (такъ называютъ ся ґазеты: „Искра“ — популярно-аґітаційна, а „Заря“ — наукова) нѣчимъ не рôжнить ся вôдъ захôдно европейськихъ соціяльно-демократичныхъ партій. Якъ и тй кладе вона велику вагу на політичну боротьбу робучого народа, бо лишь дорогою політичнои боротьбы може робучій народъ по еи думкамъ добути таку власть, що зможе свои соціялістичнй идеалы перевести въ жите.

(Конець буде.)

На „открыте письмо“ а радше запытане, звернене до мене, котре появило ся въ послѣднôмъ числѣ „Правды,“ я вôдповѣдаю рôвножь пытанемъ оттакимъ:

Я радбы знати, хто се мене запытуе и хто чуе ся дôткненымъ чи ображенымъ задля тыхъ кôлькохъ стрѣчокъ, якй я помѣстивъ у „Свободѣ“ п. заг. „Нігілістамъ вôдъ „Неправды„?

о. Николай Струтиньскій
рускій священикъ гр. к. обряду.

Хлопскій рай.

Галичина золотая
Медомъ, молокомъ тече;
Бѣдный мужикъ згине зъ нужды,
Єсли зъ неи не втѣче.
Зъ плодородпои землицѣ
Всѣ пожитки Ляхи ссуть,
И безъ труду, — бо мужики
За пôвъ дармо всьо знесуть.
Ляхъ маетки програвъ въ карты,
Бѣдный свое зъ дѣтьми зъѣвъ
Єще осѣнь; вже безъ хлѣба; —
А па ляцкôмъ жидъ осѣвъ.
Дѣти голй, самъ обдертый
И голоденъ тай смутный,
За марный грôшь до упадку
Буде робивъ для дѣтий.
Въ него кусень зъ довгомъ поля,
Называютъ богачемъ,
Дѣру дѣрою латае
Пхае злидпѣ изъ плачемъ.
Въ него дѣтей своихъ купка,
Тре й бѣднѣйшимъ помочи.
Дармоѣды и неробы
Вывалюютъ всѣ очи.
Дай на Wawel, на pamiątkę,
На театры бось богачь,
Тобѣ родить земля зъ росы,
Дай бо выдру, хотяй плачь.
Голый, босый и голоденъ
Просить смерти — тай нема
Щобы довго не мучитись,
Спасае ихъ чужина.

Марко Вайнеръ
каменяръ зъ Галичѣ.

ВСЯЧИНА.

Свѣтъ въ числахъ.

Оденъ зъ анґлійскихъ економістôвъ обчисливъ въ „Daily Graphic,“ що на 1000 бохонцѣвъ хлѣба, спеченого и спожитого въ Анґліи, е 223 зъ анґлійского збôжа, 66 зъ канадійского, 47 зъ австральского, 25 зъ индійского, 12 зô збôжа, яке приходить зъ иншихъ анґлійскихъ кольоній, 514 зъ американьского, 63 зъ арґентиньского, а 20 зъ украиньского и російського, а 30 бохонцѣвъ зъ прочихъ краѣвъ.

На вôсьмохъ австрійскихъ університетахъ було сего року 16 тысячь 584 слухачѣвъ, въ тôмъ числѣ 347 женщинъ.

Вôдъ 1-ого жовтня 1901., до 1-ого жовтня 1902. року було въ Провінціи Пенджабѣ въ Индіяхъ схôдныхъ 300 тысячь случаѣвъ занедужаня на чуму, зъ якихъ 200 тысячь скôнчило ся смертію.

Въ маленькой Швайцаріи е 1301 готелѣвъ.

Число апаратôвъ телефонічныхъ въ Сп. Державъ доходить до пôвчверта міліона, а сѣть дротôвъ телефонічныхъ выносить 15 міліоновъ миль.

Помѣжь 600 тысячь робôтниками въ Бельґіи е 85 тысячь мущинъ, 25 тыс. жѣнокъ и 15 тысячь дѣтей поверхъ 16 лѣтъ, котрй працюютъ звыше 11 годинъ денно. Якъ бачимо, гôрка тамъ доля робôтникôвъ.

Найглубша копальня на свѣтѣ е въ державѣ Мічіґенъ, власнôсть Калюметъ & Гекль Майнъ Ко.“ еи глубина выносить 1502 метрôвъ.

Зъ житя Муринôвъ.

Въ нѣмецкôй посѣлости у схôдпой Африцѣ, въ краю Кіліма-Нужаро мешкае муриньске племя Масаісôвъ, яке Нѣмцѣ уважаютъ за найінтеліґентнѣйше изъ всѣхъ муриньскихъ племенъ. И дѣйсне рôжнять ся Массаіси вже самою сильною будовою тѣла и шаленою вôдвагою въ войнѣ вôдъ прочихъ Муринôвъ, а будова чашки зближае ихъ до кавказкои расы. Дѣти Массаісôвъ мусять вôдъ наймолодшихъ лѣтъ пôддавати ся часто жостокимъ вправамъ. Малый Массаісъ не знае пѣякои одежѣ; его тѣло, вымащене глиною та товщемъ, зносить легко найприкрѣйшй змѣны температуры. Якъ тôлько зачинае ходити, достае збрую и вôдъ того часу одинокою его забавкою е бôйки, часто кровавй зъ ровесниками. Въ чотирнайцятôмъ роцѣ житя убирае голову въ величезный шеломъ зъ пѣря, бере до руки списy, завѣшуе на рамепи щитъ изъ шкôры буйвола й опускае родинне село, а лучить ся зъ товаришами будучихъ трудôвъ и рабункôвъ. Прилучае ся до табору молодежи свого племени, будуе собѣ рôдъ домика и зачинае нове жите. Вôдъ теперь стае его виключною поживою молоко та мясо, а напоемъ — свѣжа тепла кровь. Всього того достарчаютъ ему численнй стада. Коли молодый Массаісъ хоче угасити спрагу, выбирае собѣ одного быка. Товаришѣ наганяютъ ему звѣря дикими криками, а вôнъ выскакуе на каркъ. Быкъ жене, якъ шаленый, а Массіотъ пе жадно тепну кровъ, що бухае зъ раны. Якъ папе ся, затикае рану травою и зôскакуе на землю. Мясо ѣдять сире, выдираючи его зъ тѣла ледви що убитого звѣрята. Массаісъ не сидить на мѣсци, а переносить ся зъ мѣсця на мѣсце, живучи зъ рабунку, або доки не збере достаточного числа добичѣ. Тодѣ прощае своихъ товаришôвъ и йде изъ здобутими стадами домôвъ. Ту выбирае собѣ жѣнку и живе вôдъ того часу житемъ спокôйного капіталіста. Ѣсть уже тôлько печене мясо або варене зъ яриною, пе пиво и аракъ, а зъ бѣлыми удержуе якъ найкрасшу згоду.

Другій Великій Баль устроюе руске тов. „Зоря“ въ суботу 8. новембра 1902. р. въ Liberty Hall 255—263. East Houston Str. New York City (долъ мѣста). Початокъ о год. 7 вечерь. Тикетъ 25 ц. Запрашае всѣхъ до ласкавои участи:

Комитетъ.

— **Бр.** св. Йоана Хрестителя, (Руско-Народный Союзъ ч. 15.) заложене 11. Цвѣтня 1897. Урядники: Ст. Мидянъ предсѣдатель, Мих. Котелець заступникъ, Ник. Серединьскій и Ив. Лещишинъ секретарѣ, Ив. Бурштинъ заступникъ, Павло Барна касіеръ, Мих. Палиця и Вас. Юрчакъ опѣкуны хорыхъ, Митро Воробель дверникъ. Мітинґи вôдбуваютъ ся въ кожду Недѣлю по першôмъ пôдъ числомъ 930 Grant St. Buffalo, N. Y.

Где есть?
Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперёдъ.

Где е?
Стефанъ Бакошь, родомъ зъ Якубянъ, земплиньскои столицѣ. — Пошукуе его сестра Марина Бакошь, най пише на адресу:
К. Bakosh,
513 E. 70. Str. NEW YORK, City.

Оголошене.
Котра руска громада потрѣбуе священника на яку потрѣбъ, або хотѣлабъ достати сталого священника, нехай удаесь до секретаря Духовнои Рады на адресу:
Rev. St. Makar,
Box 13, — Mt. CARMEL, PA.